СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 134. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 12 червня 1933. VOL. XLI. No. 134. Jersey City, N. J., Monday, June, 12, 1933. THREE CENTS.

ВОЗЬМУТЬСЯ ДО ТИХ, ЩО НЕ ПЛАТИЛИ ПОДАТКІВ

ВАШИНҐТОН.—Ґай Ґілверінґ, податковий комішенер, заповідає, що уряд возьметься переглядати податкові звідомлення корпорацій і тих бизнесменів та фінансистів, що не платили в останніх роках податків, або платили невеликі суми.

Комішенер звертається до згаданих осіб і взиває їх, щоби вони самі по добрій волі зголосили поправки до своїх звітів. Іде головно про такі трансакції, коли переношено шери в рідні з одної особи на другу, головно з чоловіка на жінку, щоби в той спосіб ухилитися від плачення доходового податку.

На це зарядження вплав комішенер щойно тоді, коли дохоодження проти Морґана й інших банкирів виказали, що високопоставлені багатирі ухилялися від плачення податків при помочі відповідних трансакцій, придуманих на те, щоби не заплатити державі належних податків.

МОРҐАН БОРОНИТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Банкир Морґан заявив перед сенатським комітетом, що його банкова фірма має клієнтами найвизначніші й найвпливовіші особи, а це є цілком природним, бо фірма істнує 70 літ і відома зі своєї солідности. Він рішучо опрокидує те, щоби фірма визискувала свій звязок з високопоставленими особами для якихсь політичних чи бизнесових цілей.

ПОНАД 100 ЖЕРТВ НЕБУВАЛОЇ СПЕКИ.

ВАШИНҐТОН. — З усіх сторін краю доносять про страшну спеку, наслідком якої нараховано уже понад 100 смертних випадків. Про тих, що їх треба було відвезти до шпиталів, і не згадувати. В самім Ню Йорку було в однім дні понад 40 таких випадків.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧИ АМЕРИКАНСЬКИЙ РІЗЬБАР?

ШІКАҐО. — З нагоди вистави образів і різьб артиста Олександра Архипенка появляються в американській пресі численні замітки про ту виставу. Між іншим пишуть теж і про народність Архипенка. Одна з ґазет подає, що Українці зачисляють Архипенка до України, але тепер, пише американська ґазета, всюди в Европі пишуть про Архипенка як американського різьбаря.

До цього можна тільки те додати, що сам Архипенко всюди і завжди маніфестується як Українець.

КОЗАКИ БАБЕНКА В ДІТРОЙТІ.

ШІКАҐО. — Козаки сотника Бабенка, які готуються до виступу на Виставі підчас Українського Тижня, відідуть тепер до Дітройту і виступлять у днях 24 і 25 червня в Гемтремському Стадіоні.

Як заповідають, то разом з козаками виступлять українські хори під проводом дірігентів Сорочинського й Отаманця.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В ФАБРИЦІ.

НОРТ АРЛІНҐТОН (Ню Джерзи). — Наслідком експльозії, яка вибухла в целюльоїдовій фабриці „Атлентик Пайроксолін Компані", згинули 6 осіб. Попеклися понад 100 осіб. Загинувших і ранених ще всіх не почислено, бо не всіх знайдено.

РУЗВЕЛТ ВИБИРАЄТЬСЯ НА ВАКАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Ще цього тижня вибереться президент Рузвелт на вакації, які триватимуть цілий місяць. Він буде ввесь той час пливати довкола побережа Нової Анґлії.

ПО $100 ЗА МІНУТУ ПРОМОВИ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті скритикували гостро промови полковника Гова, секретаря президента Рузвелта. Відноситься це до промов, котрі Гов передає через радіо, забираючи слово в таких справах, щодо яких нема порозуміння між президентом і конґресом. Сенатори кажуть, що Гов мішається не своїх справ. Його промови викликують замішання, бо беруть їх за промови самого президента. За кілька мінут говорення на радіо побирає Гов за кождим разом по $900. Виходить, що платять йому по $100 за кожду мінуту промови, з якої нема ніякої користи, а тільки клопіт.

ШМЕЛІНҐ ГОТОВИЙ ДО НОВОЇ БОРОТЬБИ.

НЮ ЙОРК. — Жиди аж заходяться від радости, що Бер побив Шмелінґа, себто Жид Німця. Бер уродився в Америці. Його родичі теж родилися в Америці. Та, як кажуть Жиди, він є добрим Жидом. Але зложилося так, що менаджер Шмелінґа є теж Жидом. І ось той менаджер кладе тепер $50,000 і готов заложитися, що при наступних змаганнях між Шмелінґом і Бером Шмелінґ виграє. Він наклоняє Демсія, щоби знову зааранжував нову боротьбу.

ХВАЛИТЬ ШМЕЛІНҐА.

БЕВЕРЛІ ГІЛС (Каліфорнія). — Відомий гуморист, Віл Роджерс, каже, що Шмелінґ, хоч програв, поводиться так, що викликує подив і є честю для того краю, з якого походить.

ТРОЦЬКОМУ ЗАБОРОНИЛИ ВІЗД ДО АНҐЛІЇ.

Лев Троцький вніс прохання до анґлійського міністерства внутрішніх справ, щоби йому дозволили на вїзд і короткий побут в Анґлії. Його прохання поперла партія незалежних робітників в анґлійському парляменті. Однак Троцькому не дозволили приїхати до Анґлії і його подання міністер відкинув.

КОЛИ ЗЛОДІЇ Є П'ЯНІ...

Французька преса пише, що в місті Мец злодії вломилися до одного складу вин, де розбили касу та взяли більшу готівку. Але перед відходом ще захотілось їм попити трохи вина. Взялися до пиття „вермуту" і до такої безпритомности попилися, що попадали на підлогу й заснули. Рано власник склепу застав їх, як хропіли на землі. Поліційне авто відвезло необережних злодіїв до арешту, а вкрадені гроші опинилися знову в кишені власника складу вин.

АРЕШТУВАННЯ СЕРЕД ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Політична поліція в Познані перевела докладну ревізію в льокалях польського академічного дому й арештувала трох студентів, редакторів студентських журналів.

Рівночасно поліція перевела ревізію в приватному помешканні предсідника академічного чехословацького кружка й арештувала його.

ЖАХЛИВЕ ВБИВСТВО.

В селі Боровно, рівенського повіту, в Великодню Ніч, підчас того, як домашні були в церкві, вбито 27-літню Мотрю Кадирову, яка спала на печі разом з чотирма дітьми. Вбивники забрали з куфра 120 амер. долярів, власність Василя Кадири, дядька вбитої. Слідство виявило, що вбивство поповнив наймит Кадирів, Іларіон Зелінка, в котрого під підшивкою маринарки знайшли вкрадені 120 дол., а на убранні були сліди крови. В доконанні вбивства допомагали йому Ілько Ревуцький і Гр. Лещук. Усіх їх арештовано і вони відповідатимуть перед наглим судом.

ХЛОПЧИК ЗАБЛУДИВ І ПОМЕР У ЛІСІ.

6-літній Павло Юшкевич, нешлюбний син Марії Юшкевич з маєтку Сваричевичі, пінського повіту, вийшов з дому ще 31. березня зі своїм дядьком, Волод. Бутвінком, до ліса, відлучився від нього і пропав. Всякі пошукування довго були безуспішні, аж врешті недавно знайшли хлопчика в лісі мертвим. Заблудивши, він помер з голоду й виснаження.

НОВИЙ ПРОЦЕС У МОСКВІ.

В Москві відбудеться вчедовсти новий процес проти 124 вищих урядовців совітського трикотажового тросту, в тому числі 23 директорів. Всіх їх обвинувачують за хабарі, які вони нібито брали від заграничної німецької фірми в Хемніц, що доставляла машин до совітських фабрик. Всі обвинувачені нібито лишили признані їм „провізії" на біжучих рахунках у німецьких банках. Кілька чеків дісталися до рук ҐПУ і таким чином ҐПУ натрапило на слід великої корупційної афери. Кільканацятьом обвинуваченим загрожує кара смерти.

6,000 ДОЛЯРІВ У СТРІСІ.

У Вовтачицях біля Ходорова трапилася загадочна історія. Підчас направи стріхи господар Петро Клосинський знайшов якийсь клуночок. Коли розвинув, побачив багато долярових банкнотів, закурених димом. Частину з них погризли миши. Було їх на суму 6 тисяч. В який спосіб знайшлися там доляри, нікому невідомо. Здогадуються, що їх сховав там якийсь бандит, або походять вони з якоїсь грабіжі ще з часів війни.

БОЖЕВІЛЬНИЙ КОНКУРС.

У Варшаві в цирку станули багато танкових пар до божевільного конкурсу — хто танцюватиме найдовше. Після 160 годин того божевілля залишилися ще на дошках 13 пар, які, як подає варшавська преса, держаться добре. За невеликою заплатою можна оглянути тих танцюристів, які зійшли з глузду і з яких кожний мріє, щоби добути перше місце довгого танку.

МАТІР 27-РО ДІТЕЙ.

Як пишуть еспанські часописи, в маленькому місточку Лекас біля Мадриду жиє дуже багатий купець, Ґомез Росілйо, що мабуть є найщасливіший батько світа. Дружина його, 43-літня Марія, привела йому досі на світ 27 дітей, зовсім здорових та нормальних. Це рекордове подруже мало досі двічі по троє дітей і чотири рази близнюки. Але найбільшою прикрістю для Росілія — як заявив одному французькому репортерові, є факт, що між його численним потомством є „всього" 10 хлопців і аж 17 дочок, причому слід згадати, що останні 11 дітей були самі дівчата. Цими днями побільшив уряд заслуженій матері вдвоє платню, яку вона почала одержувати вже після приведення на світ двадцятої дитини.

НЕЗВИЧАЙНЕ САМОГУБСТВО.

До Варшави приїхала зі Львова д-р Юлія Щирекова, асистентка хемії у львівській політехніці і жінка редактора соціялістичного „Дзєнніка Людового". Заїхала до дому залізничників і втрулася сильним розчином ціянкалі. На склянці, з якої випила отрую, лишила карточку з написом: „Треба старанно вимити, бо в середині останки сильної отруї". Перед смертю написала листи до свого чоловіка у Львові та вуйка. Мала 39 літ. Причиною самогубства були якісь урядові непорозуміння з другим асистентом хемії у львівській політехніці.

200 ЗОЛОТИХ РУБЛІВ У ПОДУШЦІ.

В селі Нові Габи, пов. Ліда, мав заплатити селянин Крох два золоті залеглого податку. Тому, що Крох зволікав кілька місяців із заплаченням такої малої суми, це вкінці розлютило начальника громади і він приказав забрати Крохови подушку. Але це не зворушило на дальше Кроха. Однак вечером прибіг Крох задиханий до громадського уряду, заплатив два золоті, взяв подушку на плечі й побіг урадуваний додому. Тут признався Крох сусідам, що в подушці він у мішочку 200 золотих царських рублів.

З ВЯЗНИЦІ ЗНОВУ ДО „ІВАНОВОЇ ХАТИ".

Ілля Калмун з Кремянця, який у провідному тижні вийшов з кремянецької вязниці, відбувши 2-літню кару за крадіж, порізав ножем Ф. Ідзебського і його жінку Теклю, з якими разом в їхній хаті пиячив. Розбишака знову помандрував до вязниці, а порізаних відвезли до шпиталю.

ВЕЛИЧЕЗНА ПОЖЕЖА.

Польська преса подає з Ковля, що величезна пожежа знищила село Гушин. Згоріли 85 господарських забудовань враз з інвентарем. 400 осіб осталися без даху над головою. Підчас пожежі в кількох хатах вибухли гарматні стрільна й крісові кулі. Поліція веде слідство, щоби вияснити причини вибуху амуниції.

ЩЕ ДВІ ЖЕРТВИ ВІД ВИБУХУ НАБОЮ.

На лугах біля села Лахір, володимирського повіту, 28-літній Гарасим Стуха і 18-літній Прокіп Стуха знайшли гарматний набій і стали його розбирати. Набій вибух, убивши обох на місці.

МАТЕРИНСЬКА ЛЮБОВ.

В самітнім далекім лісі стрічав я багато дуплистих дерев. Мені було приємно остукувати діраві, таємничі пні. Аж раз ударив я по пні і зараз почув дивний шелест. Це певно куна, подумав я собі, і міцно стиснув палицю. Якеж було моє здивування, коли з дупла вилетів пугач. Я освітив середину ліхтаркою й побачив на якого пів метра від краю дупла гніздо, а в ньому чотири молоді. Звичайно пугач кладе гніздо на високих деревах.

Я побіг додому, приніс клітку, запхав туди одного молодого пугача і сховався за пень.

Під вечір прилітає мати. Якось недовірливо кружляє довкола клітки і вкінці приносить полоненій дитині їжу. Про інші діти покищо не журиться. На другий день ранком трох молодих уже не було. По заході сонця я вложив полоненого пугача в давнє гніздо. Ранком було воно вже порожне. А винести молоді з гнізда не було матері легко. Нового сховку я не міг знайти, але коли молоді вже літали, я часто стрічав їх близько першого гнізда. — З записок лісника).

ПЕРЕГОНИ В СТАРОВИНУ.

Вже майже 4,000 літ тому в Мезопотамії вніжджували коней. Зберігся запис із 1300. року до Христа, де маємо цілий уступ про перегони з докладними вказівками про дієту перед перегонами, купання коней, тренування, розраховане на 6 місяців. Очевидно, так докладно опрацьована програма тренування не повстала відразу, а наслідком довголітньої практики. Отже можна твердити, що вже яких 2000 літ перед Хр. улаживано перегони й треновано коней.

КУПИЛА СОБІ ДИТИНУ ЗА ОДИН ШІЛІНҐ.

У Відні одна пані не мала дітей. Чоловік її за те не любив. Щоби відзискати собі його любов, рішилася вона купити в когось дитину. Знайшлася й мама, що продала свою дитину за один шілінґ.

БОЛЬШЕВИКАМ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ ПОЧВІРНЕ ПОРОЗУМІННЯ

КАЖУТЬ, ЩО ВОНО НАПРАВЛЕНЕ ПРОТИ НИХ І ПІДГОТОВЛЮЄ НОВУ ВІЙНУ.

МОСКВА (СССР). — Як звичайно, большевицька преса старається в кождому міжнародньому договорі або порозумінню бачити акт, направлений проти радянської Росії. Так сталося й з почвірним порозумінням. Тепер большевицька преса пише, що це порозуміння направлене проти радянщини, бо Франції та Анґлії, під проводом Італії, пощастило втягнути Німеччину до союза з ними. Тим Німеччина відривається від Росії й разом з тим стає безпечною для Франції.

З того большевики роблять висновки, що можлива навіть европейська війна цього почвірного союза. Тому, вони кажуть, всі капіталісти прихильно поставилися до цього договору, бо передбачають добрі собі заробітки з амуніційних фабрик та заводів, які навіть у часах депресії виплачують значні дивіденди. Крім того большевики кажуть, що почвірне порозуміння має закрити невдачі конференції для роззброєння та має бути підготовкою до лондонської конференції єдиного фронту держав почвірної згоди.

ПОЛЬЩА ДАЛІ ПРОТЕСТУЄ.

ВАРШАВА (Польща). — Міністер справ закордонних, Бек, заявив, що Польща ніколи не признає ніяких рішень яких би то не було міжнародних орґанів у справах Польщі, коли ті рішення будуть ухвалені без згоди Польщі. Ця заява спрямована проти почвірного порозуміння, яке передбачає ревізію Верзайського мира в межах статута Ліґи Націй.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ДО ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Премієр-міністер Деляде виголосив у парляменті свою програму, з якою він піде на міжнародню економічну конференцію в Лондоні. Палата послів дала йому вотум довіря 405 голосами проти 169. Це для уряду Франції небувало велика перемога, яка свідчить про те, що уряд Деляде тішиться підтримкою не лише парляменту, але й більшости французького народу.

На міжнародній конференції Франція буде домагатися стабілізації валют ріжних держав і недопущення в дальшому штучно обнижувати курс своїх грошей ріжними державами. Таксамо Франція буде стояти за кооперацію центральних державних банків ріжних держав, але буде рішучо проти штучного розподілу золота по ріжних державах.

ДЕЛЕҐАЦІЇ ВЖЕ ЗЇХАЛИСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Делеґації майже всіх держав, які беруть участь у міжнародній економічній конференції, вже зїхалися до Лондону. Тепер поспішно формуються бльоки ріжних держав, які, мають переводити на конференції свої пляни й домагання.

Американська делеґація заборонила своїм стенографісткам та іншим урядовцям делеґації давати інтервю кореспондентам ґазет і взагалі вести розмови зі сторонніми людьми в справі конференції. На минулій лондонській конференції американські стенографістки звертали на себе увагу більше, ніж самі члени американської делеґації на конференцію.

АНҐЛІЯ ЩЕ НЕ РІШИЛА ПЛАТИТИ АМЕРИЦІ БОРҐ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Анґлійський уряд тепер провадить наради в справі плачення Злученим Державам чергової рати анґлійських борґів. Уряд хотів би заплатити лише частину рати, з огляду на невідрадне фінансове становище Анґлії, а разом з тим боїться стратити престіж Анґлії, як точного виконавця своїх фінансових зобовязань.

МАТЕРН ЛЕТИТЬ ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ.

МОСКВА (СССР). — Американський летун Матерн прилетів до Хабаровська. Це найдальше на схід сибірське місто, звідки він має летіти на Аляску. Через ріжні зіпсуття в моторі літака він спізнився проти рекорду лету довкола світа, який осягнули Пост і Ґаті, так, що вже не має надії побити їх рекорд. Зате він певний, що поставить рекорд лету одної людини довкола світа.

МАЛПУЮТЬ МОСКВУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецький уряд вирішив уладити публічний процес над 6 комуністами, яких обвинувачено в убивстві в 1931 році одного члена гітлерівської боївки. Перебіг процесу в головних його моментах будуть передавати через радіо по всій Німеччині. Орґанізатори цього „публичного" процесу заявляють, що вони зроблять з нього те саме, що большевики роблять зі своїх публичних процесів у Москві.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

На сторінках нашого орґану вже нераз була порушувана справа орґанізації українських професіоналістів в Америці. На тусаму тему були виголошені на конґресах „Обєднання” реферати й були ухвалені відповідні резолюції. Там теж згадувалося й про скликування час від часу зїздів наших професіоналістів.

Та виглядів на скоре здійснення цього досі не було Одначе зміна на ліпше наступила тепер, коли взялися за неї самі професіонали. Українські інжиніри вже мають свою орґанізацію. І вони теж можуть використати Світову Виставу, зглядно Український Тиждень у Шікаґо, на те, щоби поширити свою орґанізацію і відбути зїзд інжинірів з цілої Америки.

А адвокати, лікарі, вчителі й інші приходять теж до переконання, що українська участь у Світовій Виставі Поступу дає добру нагоду, щоби ми поступили в нашім орґанізаційнім життї вперед і використали присутність наших професіоналістів на Виставі для цілі, яка Виставу пережиє і зможе принести користь старому краєви, нашій іміґрації й самим нашим професіоналістам.

Буде користь уже й з того, що зїдуться люди одної крови і мови й подібних національних почувань, котрі є звязані позатим ще й своєю професією, своїм власним інтересом, замилуванням до свого фаху. Наскільки те наше життя збогатилось би, якби ті люди виступили з новими плянами і думками! Адже вся наша іміґрація терпить від самого початку свого істнування найбільше через те, що в нас був завжди цілковитий брак професіоналів, що нам бракувало людей з вищою освітою, з новими думками, з новими інтересами. Наше орґанізаційне життя ожилоб, якби витворилися нові сили. І наша репрезентація виглядалаб інакше, якби ми могли виказатись у відповідній хвилі представниками зорґанізованих українських професіоналів в Америці.

Крім того треба мати на увазі ще один важний бік справи. Зорґанізування наших інтелектуальних сил мало би добрий вплив на підростаючу нашу молодь. Отакі орґанізації професіоналів могли би далеко краще впливати на молодь, ніж інші орґанізації, якби схотіли заставити свій інтелєкт для ідейної праці — для молоді.

Тому піднесені в нащім орґані голоси в справі орґанізації професіоналів повинні знайти щирий відгук. А за тим відгуком повинна піти орґанізація професіоналів на їх зїздах у Шікаґо підчас Українського Тижня. Тоді залишиться нам гарна памятка з Вистави.

Н. Утис.

НЕБЕЗПЕЧНІ НАСТРОЇ.

(Дискусійна стаття, прислана з Европи).

II.

Нам, Українцям, може бути цілком байдуже, чим скінчиться жидівсько-німецький конфлікт, початий диктатором Гітлером. Але п. Сновида ніби хоче досвід Гітлерової політики прикласти до України. Він **осуджує** методи Української Народньої Республики, яка свого часу дала Жидам національну повноправність і мала уряд міністра для жидівських справ.

На словах ніби проти гітлерівського „екстрему”, він заявляє, що „гітлерівських метод не потрібуємо переймати”. Він вимагає від тих Жидів, що жиють на Україні, „повної відданости для нації української” й загрожує Жидам карами за нельояльність. Панови Сновиді пригадуються роки української революції на Великій Україні, коли велика частина Жидів не виявляла себе прихильною до самостійної України, а тягнула до Росії.

Цілком зрозуміло, що кожна держава, даючи меншостям рівні права, вимагає й рівних обовязків. Але надії революції на Наддніпрянщині 1917—1919 років не можуть бути **нормальним прикладом** взаємовідносин нації державної та меншостей. Бо треба сказати правду: дуже велика частина українського народу в той час була така несвідома, що не розуміла потреби своєї держави і **помагала московським большевикам** запанувати на Україні. Всі оті „батьки-отамани” — Зелені, Ангели, Махни, Григорієви — ніби не вони валили Українську Народню Республику, помагаючи московській червоній армії? Чи моґли Жиди на Україні бути більшими патріотами самостійної України, як самі Українці? А треба ще взяти на увагу, що жидівська інтеліґенція на Великій Україні була помосковщена, вона, через заборону в Росії українського слова, не знала української мови. Та й самої української свідомої інтеліґенції було так мало, „як кіт наплакав”. Спроба створити незалежну Україну не вдалася тому, що то був геройський зрив малої числом частини великої, але несвідомої нації, то була спроба показати темним, незрячим братам шлях до ліпшої будучности. Українська держава була слаба своїми орґанізаційними та культурними силами, це була політична імпровізація. Зрозуміло, чому жидівська маса в своїй величезній більшости „держала невтральність” у тій війні, що кипіла в той час на Україні, Мусимо зазначити як правдивий факт, що, не вважаючи на кріваві бешкети всяких дикунських отаманчиків — Семесенків, Біденків, Божків та інших середньовічних духів, „невтральність” маси Жидів до української визвольної боротьби в той страшний час була часто **цілком прихильна**, особливо в другій половині 1919 року. Зрозуміло: Жиди — в масі своїй купці, ремісники, промисловці не могли захоплюватися большевицьким комунізмом, який їх у **першу чергу** позбавляв їхньої власности.

Біда Української Республики була в тому, що її військовий та адміністративний апарат був такий розхитаний і слабий, що не було змоги за одним заходом вимести те сміття, яке було повилазило на світ божий із темної безодні й чинило погроми над Жидами, бо вони, мовляв, „большевики”. І ці погроми робили часто ті самі отамани, які проголошували себе за прихильників совєтської влади: Зелений, Махно, Григоріїв!

Учасники тогочасної визвольної боротьби на Україні зовсім не мають причини стидатися того, що вони шукали допомоги для побіди української національної ідеї також у жидівських масах. Нема що „осуджувати” ці „методи У. Н. Р.”, що давали Жидам рівноправність. Ці „методи” в цілім культурнім світі стали **загально визнаною засадою.** В найбільших світових великодержавах — в Анґлії, у Франції, в Злучених Державах Америки політичні діячі жидівського роду грали й грають визначну ролю, служать щиро й віддано інтересам тих країн, у яких вони народились і живуть. Президент Рузвелт має у себе дорадників Жидів, в Анґлії міністром закорд. справ є Жид Дж. Саймон і т. д. Навіть Пілсудський, не вважаючи на старий польський антисемітизм, має в своїй партії жидівських діячів.

Пан Сновида, очевидячки, є противного погляду. Він уважає за велику небезпеку („небезпечна забава”!) асиміляцію (українізацію) Жидів на Україні. Це звучить якось дивно. Мовляв, „небезпечно”, якщо Жиди навчаться української мови! Виходить, що краще нехай Жиди держаться російської, польської, румунської мови, аби не української... Бо п. Сновида уважає, що зукраїнізовані Жиди будуть „понижувати або збайдужнювати найвищі цінности, якими жие й стоїть нарід і без яких він гине... мову, звичаї, патріотизм, державність”. Це вже дійсно ліва рука не знає, що писала права! Бо, на думку п. Сновиди, зукраїнщені Жиди малиб, пишучи українською мовою, „понижувати” ту саму українську мову! Цеж чудово! Жид Гайне, очевидно, „понизив” німецьку мову, бо написав цією мовою ґеніяльні твори. Жидівка Олена Курило в Київі, мабуть, теж „збайдужнила” українську мову, бо її, визначну дослідувачку української мови, саме тепер московські окупанти посадили на лаву обжалованих за те, що вона з українського словника викидає російські слова й заміняє їх народніми українськими...

Пан Сновида міркує чисто так, як колись у 18 столітті думала російська цариця Єлисавета, та сама, що тайно повінчалася з українським козаком Олексою Розумовським. Коли цій цариці один міністер запропонував допустити жидівських купців на Московщину, бо від того для державного скарбу булиб нові доходи, то Єлисавета написала: „Від Христових ворогів не бажаю інтересних прибутків”. Правда, російські царі переслідували тільки Жидів нехрещених, але вихрестів не цуралися. У царя Петра I. був вихрест дипльомат барон Шафіров (Шапіро), який зробив багато політичних послуг для російської держави. Але п. Сновида йде ще далі за російських царів: для нього „жидівська кров” — це вже прокляття й вічна згуба.

При цій нагоді не завадить згадати також один приклад з української історії. Відомо, що гетьман Пилип Орлик оженився з Анною Герцик. Її батьком був Жид-вихрест, який дослужився на Україні до полковницького уряду. Син Орлика, Григор Орлик, **наполовину** Жид, зробив для України в світі, на полі дипльоматії, більше, як ніхто з чистокровних „расових” Українців за ціле 18. століття. Чи через те маємо цуратися Орликів і Герциків, завзятих самостійників і ворогів московського імперіялізму, що вони були жидівського роду, і шанувати „расових” малоросів, отих, що були „грязю Москви” і занапастили Україну?

(Далі буде).

МОСКОВСЬКИЙ ШОВІНІЗМ ПРОТИ АНҐЛІЇ

Коли хтось має ще сумнів, що большевизм є найбезоглянішим продовженням і розвитком шовіністичного імперіялізму царської „матушки Расеї”, то він напевно втратить рештки цього сумніву, перечитавши статті пана К. Радека в „Ізвєстіях”.

Що гнів московських деспотів спрямований проти батьківщини справжнього европейського демократизму, Анґлії, то це також цілком зрозуміле. В „Ізвєстіях” з 18 травня, в статті „На анґлійські мельодії”, п. Радек між іншим пише:

„Політика твердолобих (так титулують большевики консерватистів) супроти СССР є продовженням політики анґлійських імперіялістів супроти Росії, як вона розвивалась після наполеонських війн. Велика Британія воювала проти Росії в часі Кримської війни, вона перешкодила походови царського уряду на Царгород у 1878 р., вона готувалась до війни проти Росії за центрально-азійські справи, вона заключила союз з Японією в 1902 р., щоби пхнути Японію проти Росії, вона намагалась притягти до цього союза Німеччину. Вже в часі світової війни анґлійський імперіялізм думає про війну проти свого російського союзника. Фактом є, що вже в часі світової війни анґлійські імперіялісти думали про пакт чотирох держав проти Росії. Вони не лиш анулювали всі умови, заключені з царизмом, але й почали признавати праворуч і ліворуч відокремлення нових держав від території колишніх союзників. Після версайської конференції вони признали формально й Денікіна й Колчака. Але це не перешкаджало їм проти волі Колчака й Денікіна визнавати повстання незалежних держав на колишній території царської імперії. Їх політика значила, що вони, вважаючи неминучим розбиття Радянської Росії та її заступлення білою Росією, намагалися заздалегідь знесилити й цю останню.

„Ми бачимо, що радянсько-анґлійські відносини перебували завжди критичні моменти. Але ніяка европейська держава, що визнала Радянський Союз, до цього часу не рвала з ним відносин. Анґліяж зірвала зносини з Радянщиною в 1927, і то без ніякої причини. Під претекстом протесту проти засуду двох анґлійських вивідувачів, які признались до вини, анґлійський уряд оголошує СССР торговельний бойкот. Він робить це в тім часі, коли з його почину сходиться міжнародня конференція, яка має влекшити справу міжнародного торгу та шукати виходу з світової кризи. Кріза загострюється. Всюди зростають авантурницькі ґрупи, які шукають виходу у війні. Може дасться нацькувати їх на СССР”.

Далі п. Радек намагається доказати, що анґлійські „імперіялісти” заходжуються спонукати Німеччину та Японію до війни проти Радянщини, але заспокоює „храбрих россов”, що Франція до цього ніколи не допустить. Покликається притім на ґенерала Зекта й твердить, що Анґлійці дуже бояться французьких літаків та підводних човнів. Що Франція не має нічого пильнішого до роботи, як виконувати почесне завдання боронити панування большевиків, для пана Радека само собою зрозуміле. Блудне коло політичних подій у голові Радека таким чином замкнулося. Він боронить умови, заключені з царським урядом та Денікіном, а Франція має боронити большевиків. — (Укбюро, Женева).

Гліб Лазаревський.

ГЕТЬМАНЩИНА

(Проф. Дмитро Дорошенко. Ілюстрована історія України 1917 — 1923 р.р.).

(21)

А на компромісах держави збудувати ніколи не можна. І перед гетьманом Павлом Скоропадським були два шляхи: один з українським народом — до будування самостійної України, другий з російською аристократією, з російськими або цілком зросійщеними великими землевласниками, капіталістами, промисловцями — до відбудування єдиної неподільної Росії.

Були два цілком протилежні й національно, й соціяльно шляхи — або-або...

Але йти вперед можна було лише одним шляхом. А гетьман увесь час топтався на роздорожу, прогаяв усі можливости, а коли вдарила дванацята година, він опинився на цьому роздорожу цілком насамоті.

І тим траґічніша його постать, бо ця його нерішучість катастрофічно відбилась не лише на його власній долі, але й на наступній долі всеї України, до чого поставитися байдуже він, безумовно, не міг.

Великі можливости було дано Павлови Скоропадському за часів його гетьманування, та не зумів він, чи то справді не мав сили з них скористати.

* * *

При кінці дозволимо собі кілька припущень.

Перше наше припущення: шановний автор, видаючи свій (нема й мови, дуже цікавий і коштовний) твір, мав, між іншим, на увазі підкреслити й доказати людности, що „українські діячі національного напрямку” зробили велику історичну помилку, проголосивши повстання проти гетьмана, тимсамим поваливши не тільки політично, економічно й культурно-освітно творчу гетьманську державу, але взагалі українську державу, і що, колиб не було проголошено повстання проти гетьмана, українська держава цвилаб і розвивалася й тепер.

Отже дозволимо собі друге припущення.

Припустім, що повстання проти гетьмана не булоб проголошено, що „українські діячі національного напрямку” погодилисяб з тим, що „Україні першій належить виступити в справі утворення всеросійської федерації, якої останньою метою буде відновлення великої Росії”.

Щож би трапилося тоді?

Очевидно, „всі збройні сили Росії”, з ґенералом Денікіном на чолі, розгорнулисяб на пляцдармі, на „частині Росії, яку окупували Німці”, очевидно, до цих сил увійшов би й „Особливий корпус”, і українські кадрові корпуси. Охочо припускаємо, що на чолі їх булоб поставлено п. Скоропадського, не знаємо тільки, чи як гетьмана, і не знаємо, чи носилиб українські корпуси назву „українських”, чи не булиб це поновлені „болѣе чѣм 60 полков старой русской арміи с органами военнаго управленія, со всѣми спеціяльными и вспомагательными силами”?

І припустім далі, що ці „збройні сили Росії” (білої) перемоглиб збройні сили Росії (червоної), і замісць червоного прапора на мурах Кремля замаяв би трикольоровий прапор.

Якаж булаб доля жовто-блакитного прапора?

Тут уже не треба припускати, тут досить згадати лише другу половину 1919 року й окупацію Денікіна на українських теренах.

Ріжниця булаб тільки в тім, що 1919 року Денікін ще був далеко від досягнення своєї мети, а в припущенню нашому він би досягнув її, поновивши всю колишню Росію, а знаємо, що апетит надходить тоді, коли їмо.

І коли в 1919 році слово „Україна” було викреслене з обігу, коли гетьманським діячам доводилося регабілітувати себе перед Денікіном, коли в Ростові лише на перших кроках щось белькотіли про право „малороссійскаго языка”, коли з призирством відкидалося всякі пропозиції співділання з українськими військовими силами, коли Україну, яка іноді зустрічала Денікіна наївно радісно, не визволяли від большевиків, а наново завойовували, то, безумовно, й у припущенню нашому зниклиб з обігу вирази „Україна”, „український”, як ворожо сепаратистичні, а може і як большевицькі, і добре, колиб ґенералови Скоропадському, по регабілітації, дано булоб посаду ґенерал-ґубернатора Малороссійскаго, мабуть дано булоб йому лише ґенерал-ґубернатора „Кіевскаго, Подольскаго и Волынскаго”, а 1917—1919 рр. булоб цілком викреслено з історії великої, єдиної, неподільної Росії, що урочистоб повернулася на своє місце до родини великих держав в Европі.

Ну, а як би трапилося щось інше, навіть імовірніше, колиб підчас цих военних подій українське селянство, не задоволяючися з накинених йому великих поміщиків, мирових посередників (цього другого видання земських начальників), повітових старостів, охоронних сотень і т. д., і т. д., повсталоб стихійно (замісць тих попередніх хронічних місцевих повстань), повсталоб, ідучи по лінії найменшого опору, за демаґоґічно провокаційними гаслами московських большевиків, приєднуючися до большевиків; колиб червоні Росіяни, маючи такого спільника, подолалиб білих і тим би довелося втікати; колиб большевики не малиб опору на Україні, поширюючи свою владу, може, й значно поза етноґрафічні межі українські, — чиж запроваджувалаб тоді червона Москва з власної ініціятиви українізацію, чи утворювалаб, як не як, а на міжнародньому форумі соціялістичну радянську, алеж українську республику, чи доводилосяб їй сприяти хоч і пролєтарській, алеж українській літературі?

Безумовно, ні. „З одного казанка їли, одну вошу годували”, — і повсталаб російська соціялістична радянська республика не тільки від „Кавказа до Алтая” та від „Амура до Днѣпра”, а й на значно ширших теренах.

Жеврілиб де-не-де по теренах колишньої української держави підпольні культурно-освітні вогники, а в Европі й забулиб за цю напів мітичну країну.

І тому, на нашу особисту думку, повстання в листопаді 1918 р. проти гетьмана — була історична невідмінність, велика, суто патріотична, в найкращому розумінню цього слова, справа.

* * *

Як уже були написані попередні рядки, довело прочитати на шпальтах „Діла” комунікат п. В. Липинського під наголовком: „Розкол серед гетьманців”.

(Конець буде).

ПРИМУСОВА ПРАЦЯ ТА БЕЗМЕЖНИЙ ВИЗИСК В УКРАЇНСЬКИХ КОПАЛЬНЯХ.

Указом з 8 квітня ц. р. московський уряд зробив українських робітників у копальнях вугля остаточно кріпаками большевицької держави. Указ цей заряджує, що робітники, які полишають копальні, втрачають право на харчові картки, а їх родини видаляють з мешкань. Це значить, що виголоджені браком засобів поживи та знесилені голодом робітники, як нездібні вже до тяжкої праці в копальнях, засуджені разом з їх родинами на остаточну голодову смерть.

Тепер же проти цих копальняних кріпаків заводиться систему найжорстокішого витискання поту. Дня 21 травня московський уряд видав новий величезний указ з найдокладнішими зарядженнями щодо внутрішньої управи копальнями Донбасу. Новий реґулямін нищить остаточно рештки прав, якими ще користалися робітничі орґанізації, й заводить диктатуру централізованої бюрократії. Управитель „участку” є царем і богом підвладної йому ґрупи шахт. В указі, оголошенім „Ізвєстіях”, читаємо: „Йому підлягають всі робітники й помічні... Він приймає й звільняє робітників, наставляє бриґадирів і десятників... Він повинен провадити боротьбу проти „прогульщиків, летунів і рвачів” (перекладу цих слів, дякувати Богу, нема ані на українську, ані на якусь іншу культурну мову; це спеціяльність країни, що „будує соціялізм”). Управитель означує норми роботи і заплату. Він призначає і премії за перевищення норм. Десятник мусить вимагати безумовного виконання зазначених норм та відповідної якости роботи. Він обовязаний закріпити (закріпощати?) робітників до означених місць праці та механізмів. Він мусить провадити боротьбу проти прогульковців, летунів, рвачів. Він має право зменшувати заплату за злу чи недбалу роботу та призначати нагороди кращим робітникам. За перевиконання норми бриґадир дістає 2 відсотки заробітку бриґади”.

До цих же метод надмірного видушення праці належить і „проґресивна оплата праці”. „При перевиконанню норми до 10% платиться подвійно; при перевиконанню понад 10% платиться потрійно”.

Але управитель має право з власного почину підвищувати норму до 10%.

До нових заряджень в українських копальнях треба додати, що знесилені робітники ніколи не були в стані виконати й старих, менших норм. Нові зарядження можуть лише збільшити муки робітництва та погіршити якість праці; її видатности вони не піднесуть. — (Укбюро, Женева).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ У ШІКАҐО.

Недавно появилася в „Свободі" статтія д-ра Кібзея в справі скликання конґресу українських лікарів та дентистів в Америці й Канаді. Шановний дописувач подає, що до цього надається найкраще Український Виждень на Світовій Виставі в Шікаґо, себто час між 13 і 18 серпня.

Нема потреби дискутувати над потребою такого конґресу. Такий конґрес повинен був уже давно відбутися. Тепер іде тільки про програму. На мою думку, було би добре, щоби відбувся конґрес усіх українських професіоналістів, котрі посідають наукові степені з каледжів та університетів Америки й Канади.

Думаю, що найголовнішою справою є уложення доброї програми. Це осягнемо через виміну думок в українській пресі. Від себе я подам такі гадки під дискусію:

I. Конґрес скликають усі професіоналісти Америки й Канади, себто лікарі, адвокати, дентисти, редактори, інжініри, і т. д. Диплъом з признаного каледжу чи університету є кваліфікацією учасника конґресу.

II. Створення Ширшого Комітету Конґресу — з професіоналістів Америки і Канади. Створення тіснішого комітету — з професіоналістів міста Шікаґо й околиць.

III. Програма:

а) Перший день нарад. Присутні всі професіоналісти. Реферати на теми наукові, політичні та економічні; приміром:

1) Завдання українських професіоналістів в Америці й Канаді;

2) Будучність українських професіоналістів в Америці й Канаді;

3) Відношення українського загалу до українських професіоналістів;

4) Економічне положення українських професіоналістів;

5) Потреба організації українських професіоналістів і т. д.

б) Другий день. Конґрес ділиться на комітети даних професій, у яких обговорюється справи дотичних професій.

в) Третій день нарад. Радять усі професіоналісти.

1) Полагодження справ, що виринули підчас нарад у попередних днях;

2) Приняття ухвал і резолюцій;

3) Створення організації українських професіоналістів Америки й Канади;

4) Вибір уряду.

Як покрити кошти конґресу:

Кождий учасник конґресу платить $5 на покриття коштів. Вразі сформовання постійної організації з вкладками, за цих $5 член дістає кредит титулом заплачення вкладки наперед.

На реферати та дискусії можна допустити публику, як слухачів, за малим вступом.

Подаю свої особисті думки й прошу інтересованих розвести ширшу дискусію в українській пресі Америки й Канади.

Роман І. Смук, адвокат,
2006 West Chicago Avenue,
Chicago, Ill.

—o—

В СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАШОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ.

Багато пишеться тепер в справі організації нашої молоді.

Звичайно й перше порушувалося ріжні справи, а також справу молоді — та тільки писалося.

Я пригадую собі, коли писалося в справі реорганізації наших шкіл. І щож? На мене особисто накинулися як на розкладача й як такого, що хоче відібрати хліб дяковчителям!

Коли я підніс справу допущення молоді до урядів місцевих відділів Союза, а навіть як делегатів на конвенцію, то мені закинули, що я розбиваю Союз.

Значиться, верхи, які хотіли мати монополь у даванню провідної ролі в життю нашої еміґрації, іґнорували одиниці, охочі до конкретної роботи, хоч самі не мали ані часу, ані психольоґічних даних, не то що організаційних спосібностей.

Цього роду поступовання верхів не зразило одиниць, які розуміли, що будучність нашої еміґрації лежить в організації нашої молоді.

Ці одиниці — як молодші священики, дяковчителі та краєві студенти, взялись до роботи і на своїх полях ділання організували молодь так, що сьогодня маємо велику вже силу зорґанізованої молоді і свої місцеві клюби та товариства.

Дехто скаже, що це є лише місцеві клюби і між ними немає ніякої спільности. Навпаки, є! Клюби нашої Дієцезії мають свою Лігу. Ця ліґа мала свою конвенцію в Картерет, Н. Дж., а цього року буде в Трой, Н. Й.

Хоч є така ліґа, то наші націоналістичні часописи промовчують цей факт, лише з зависти, бо не вони змогли заснувати лігу, а лиш молодь нашої Дієцезії під проводом свойого пастиря д-ра Жука, та своїх священиків.

Коли я обняв парохію в Форд Сити, Па., я заснував клюб для старшої молоді, як також другий для молодшої шкільної дітвори. Ці оба клюби ще істнують сьогодня.

І в кождій парохії, де яб не був, я старався про молодь, і всі священики нашої Дієцезії продовжують цю роботу з великим успіхом.

Та лігу нашу, як і нашу роботу, наші політики іґнорують, а навіть стараються щось нове видумувати.

А це зле. Бо тим вони введуть лише розбиття. Злість нічого доброго не зробить.

Релігійна нетолерантність, знаємо вже з минувшини, розбила нашу старшу еміґрацію. Щось подібного не сміє повторитися з нашою молоддю!

Маємо початок організації нашої молоді, хоч це є в нашій Дієцезії, то стараймося це побільшити, удосконалити, і зробити з цього велику організацію націоналістичної молоді.

Факт є — це є Ліґа українських клюбів. Тож чи є це раціональним, щоби Союз закладав свою Лігу, пан Ярема в Ню Йорку свою, пан Авраменко свою, а в Пітсбургу панна Бек, а в Филаделфії хто інший?

Якіж вигляди можуть бути?

Значиться, **ми мусимо вже раз забути свої особисті претенсії бути великими організаторами, як все з нового зачинають, розбиваючи, що вже інші зробили!**

Вузкоглядні наші особисті, релігійні і партійні амбіції — покиньмо вже раз, а берімся до солідної і тревалої праці!

Я піддав би гадку, щоби всі ті клюби, які вже існують і не належать до Ліґи, вислали своїх відпоручників на конвенцію нашої Ліґи в Трой, ввійшли в тісніший контакт з урядом Ліґи, приглянулися нарадам, пізнали статут — я певний, що наша молодь не розібється — а навпаки злучиться в одну велику силу — що дай Боже!

о. П. Ковальчик.

(Редакція могла би помістити цей допис без ніяких слів уваги, якби шановний автор не кидав направо й наліво ріжними підозрінням та державсь своєї теми, яку хоче доказати.

Справа організації клюбів молоді справді важна справа. Хто її нині не робить? Роблять це політичні партії, союзи, церкви, спортові організації, вчителі танків і інші приватні люди.

Становище газети до такої організації ясне. Газета хоче подавати вістки про всяке життя, тимсамим і про організацію клюбів. Та вістки мусять подавати вістки про важні факти, нічого більше лишень факти, і то подавати їх на час. Коли з фактами підмішана пропаганда, коли деякі факти закриті так, що читач може взяти організацію клюбів одної церкви за організацію безцерковну або організацію іншої церкви, то газета не може датися вжити для такої роботи, бо це не новинкарство, а пропаганда. Колиж виясновання цих засад організаторам забере багато часу, то тимчасом і час для поміщення вже й справленої новинки може проминути.

Така пропаганда може йти в газеті, але в тій газеті, яку організація собі взяла за орган. Коли У. Н. Союз організує свої клюби, то для цього він має свій орган для міщення відповідної пропаґанди. „Наша Дієцезія", про яку пише дописувач, це „українська православна церква в Америці", а молодечі клюби цеї церкви постановили виразно, котра газета має бути їх органом. Ця газета й є відповідним місцем для міщення пропаґанди цих клюбів. Коли інші газети не містять пропаґанди цих клюбів, то в цьому нема ні зависти, ні іґнорования, ні промовчування, ні „бажання верхів мати монополь": цеж діється якраз по волі клюбів, за їх властною ухвалою.

Не беремося рішати, чи всі ці підозріння, якими оперує автор допису, потрібні на доказання його головної тези, а саме, що „молодь дасться зорґанізувати найкраще в цей спосіб, що всі існуючі клюби вишлють своїх делеґатів на найближчий конґрес ліґи клюбів молоді при українській православній церкві в Америці, ввійдуть у тісний контакт з урядом цеї ліґи, приглянуться нарадам, пізнають статут..." Не беремося теж рішати, яке враження викличе заклик, спрямований, видно, до молоді інших церков, показати свою релігійну толеранцію та приступати до орґанізації молоді іншої церкви, коли ця молодь уважала за потрібне зазначити свою релігійну толеранцію, та приступати до орґанізації молоді іншої церкви, коли ця молодь уважала за потрібне зазначити свою релігійну толеранцію, орґанізуючись окремо при своїй церкві. Лишаємо вирішення цих питань самим читачам, самій молоді **з тих інших церков,** до котрих заклик відноситься. Най вони подадуть заяву своєї згоди на проект дописувача, щоби він не міг сказати знову, що хтось хотів його проект іґнорувати, замовчувати, розбивати з зависти, з бажання мати монополь, чи з якого іншого мотиву. Редакція радо помістить голоси читачів з молоді в тій справі, без огляду на те, чи вони будуть писані по українськи чи по англійськи. — Ред.).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОФАЛО, Н. Й.

Свято Матери.

Заходом Сестрицтва Преч. Діви Марії при парохії св. о. Николая влаштовано дня 14. травня сходини, присвячені Матері.

Свято відкрив предс. Л. Коваль, представивши ціль сходин. Він покликав гром. Е. Тимковича до проводу святом. А цей старався своїми влучними увагами задоволити старших і молодих.

Вечір розпочав своїми співами хор Сестрицтва. Далі виступав хор молодечий, себто Хор Доньок і Синів, під проводом о. Меренькова, котрий доложив найбільше труду, щоби це свято випало якнайкраще.

Свято було для матерей великою несподіванкою. Галя була прибрана в квіти. Прибрали її дівчата з Клюбу Панночок (з гай скул).

Знаменито випали декламації панни Нагорної і молодого школяря Степана Рудого.

Забирали слово пані: Роль, Руда, Сукмановська, Семків, Дубас, Сохан, Вітрова, Стефанюк. Про долю і завдання матери говорила на закінчення пані Тимкович. Підкреслила, що нам треба таких матерей, котрі виховали би нам Басарабових, Білаєів і Дмитришинів і таких ґеніїв як Франко і Шевченко. Тоді будемо спокійні за долю України. Свято закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла".

Присутний.

—o—

БОФАЛО, Н. Й.

На допомогу Виставі.

Громада на Іст Бофало, при вул. Онайда і Філмор, рішила допомогти такій важній справі, якою є українська участь у Світовій Виставі в Шікаґо.

Початок вийшов від Укр. Горожанського Клюбу, котрого урядниками є слідуючі особи: Л. Коваль, предс.; Д. Дубас, касієр; С. Войтович, секр. Члени Клюбу оподаткували себе на ту ціль по 50 центів від кождого. Братство св. Николая, від. 127 У. Н. Союза, рішило влаштувати „чайний вечір" і призначити дохід на Виставу. Підписані ввійшли до Комітету, який занявся влаштуванням вечерка, котрий відбувся 19. березня. Гром. Е. Тимкович проводив бесідами. Про Виставу говорив о. Мереньків. Говорили й інші громадяни, а при кінці о. Мереньків візвав до жертв.

Галю і світло на вечерок дав уряд Громади, а з жертв прибуло $80, які вислано до Виставового Комітету.

За Комітет: **Тимковичева, Була, Стефанюкова, Сукмановська, Вітрова і Хомин.**

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

GEORG KOJAC—The New York merman disregarded medical books yesterday long enough to go to Flushing and set two new world's mark. He swam 440 yards in 5 minutes 29 2-5 seconds and 500 meters 1 5 minutes 22 seconds.

(**New York American**, Monday, June 5, 1933).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 13 червня, в год. 7.30 ввечір, дп іч. 72 Моріс ул. Обовязком є кождого члена прибути на ці збори, бо почуєте спраавоздання нашого делеґата з конвенції. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости. — В. Кушнір, рек. секр.

Д-р Володимир Ґалан,
комнд. батерії 5/4 У. Г. А.

ПРОТИНАСТУП 4 (ЗОЛОЧІВСЬКОЇ) БРИГАДИ У. Г. А.

(Причинки до історії батерії полевих гармат 5/4 У. Г. А.)

(2)

Чета батерії 5/4 на Камінній горі змінила свій напрям з Винник на Сороки і Дублян, щоби так хоч трохи піддержати нашу піхоту, яка під наступом переважаючого ворога почала відступати, бороначи кожду пядь землі. Ціле боевище лежало перед нами наче на долоні і ми бачили кождий рух ворога і відступ наших частин. Зявилися знова ворожі літаки і обсипали нашу піхоту градом куль зі скорострілів. Від повної загибели вратувала курінь сотня скорострілів поручника Іванова, котрий вже обняв теж команду куріня, по тяжко раненім в окопах сотнику Заліськім. Не зважаючи на вбивчий огонь ворожих літаків, наші скорострільчики вставляють свої скорострілі, проганяють ворожі літаки й заводять лад між частинами.

В міжчасі, підходить залізничим шляхом Львів-Камінка Струмилова зовсім непомітно сотня ворожої кінноти й атакує нашу піхоту на полі між Жидатичами й Прусами. Страшний, короткий, рукопашний бій!

З биттям серця ми слідкували за кождим рухом нашої піхоти та числили трупів, які падали від ворожих шабель. Помогти їм ми не могли, бо як можна було стріляти в цю змішану масу людей своїх і ворогів?

Та це тревало тільки хвилину, бо вже решта нашої піхоти впала на землю, прицілюється, вже злетів з коня один кіннотчик, другий, третій, вже тікають!

Стріляй, залунав приказ і на вздогін утікаючим засвистіли гарматні кулі.

Та оболоння вже вкрилось раненими та трупами...

Нашу увагу приковує нова подія. Горить запалене ворогом село Сороки, вибухає огонь у Прусах, зачали ревіти гармати й скорострілі з Чижок, Унтерберген та Миклашова, бо ворог повів наступ на ввесь фронт, 4 бригади.

Та ліве крило кроваво відбиває цей наступ і ворог тікає. На півночі однак наші частини відступають. Ми втратили Пруси, ворог підходить до Пикулович. Чета батерії 5/4 з Камінної гори мусить відступати й через Борщовичі лучиться з батерією в Миклашеві, біля 9 год. вечір.

Саме в той час приходить з бригади наказ відступити на лінію Гаї-Білка, щоби вирівняти новий фронт, та оминути небезпеку окруження нашого лівого крила.

Відступ наших піхотних частин й артилерії почався в темну ніч, по розбитих весняними дощами дорагах, у напрямі на Германів. В половині дороги з Миклашева до Унтерберген пустився дощ й одна гармата застрягла в грязи й це припізнило відступ майже на цілу годину. Вже піхота відступила й нам прийшлося залишати гармату. Та гармаші кинулись до неї востаннє, та застрягши в грязі по коліна, підставили ще раз свої сильні плечі й на тихесенько переданий наш знак „гей-руп" піднялі гармату вгору й так винесли її на своїх плечах з багна. Все це ділось в темряві, під самим носом ворога й одна його граната, булаб змінила нас всіх у купу трупів.

Біля 12 години в ночі, всі частини нашого відтинку були зібрані на стації Гаї і там в заїзному домі зроблено воєнну нараду. З браку полученя з командою 4 бригади, яка мала відступити на Задвіря, команду відтинку перебрав хвилево сотник Газдейка, а група артилерії „Південь", у складі-чотирох батерій, оставалась під командою поручника Галана. Рішено обсадити піхотою лінію річки Кабанівки й Білки, а артилерія мала заняти позиції біля гостинця і залізничої дороги коло Германова. Батерія 5/4 заняла ранком 30 квітня позицію у дворі Опарів, а після наладнання звязку з бригадою й полком, вона перейшла на нову позицію в Чернушовичах, напроти Білки Шляхоцької. Тільки ми пристосовились до бою, візвано мене телефонічно явитися негайно в команді сотника Газдайки, в дуже важній справі.

Передавши команду батерії хорунжому Германови, я рушив знову до стації Гаї і там, у томуж заїзному домі, де вчера відбувалася наша воєнна нарада, застав вже кількох піхотних старшин. Нам пояснили, що скоро приїде автомобіль і ми маємо їхати до Начальної Команди на дуже важні наради, і там бажають мати представників фронту. Біля півночі прийшла телефонічна депеша, що поїздку відложено, мабуть до наступного дня, і я рішився вертатись до батерії в Чернушовичах.

Сотник Газдейка позичив мені навіть свого коня і вістового й ми рушили вперед до Германова, а потім дальше. Тільки ми виїхали з Германова, пустилася страшна злива. Зірвалась громовиця і дощ прямо заливав нам очі. Коні, спустивши голови вдолину, осторожно посувалися вперед і ми здалися на їх чуйність. Так дійшли ми до якогось містка, проїхали його та ввійшли в село. Вістовий застукав до вікна якоїсь хати, щоби вдізнатись, де ми находимось. Стратись блискавиця освітила в цю мить неб.. й перед нами зарисувалися мури... костела Білки Шляхоцької. Ми попали у ворожу лінію!

Без надуми ми завернули коні в сторону містка, хоч саме там у котромусь з домів, крилася ворожа стежа. Та іншого виходу не було.

Тут блиснула друга думка. Як проїдемо цей місток? На нього звернені скорострілі ворожої стежі й вони зачнуть стріляти, як тільки побачать кого на містку! А друге, цей місток спалила наша піхота й там осталися тільки кілька дірявих дощок. Як перейшли його коні, не поломивши собі ніг, це була загадка. На довгу надуму не було часу.

Ми злізли з коней і вели їх на поводах. Коли коні впадуть, тоді ми скоро перейдемо місток і лекше буде хоронитись. Нечайно загавкала в Білці Шляхоцькій собака, почулись наклики людських голосів. Хоч дощ і дальше ляв як з коновки, нам всеж здавалося, що відгук кінських копит по мості дуже гучний і тому надіялися кождої хвилини ворожих стрілів. Перед нами на горбі блимав якийсь огонь і там мигали людські постаті. Це наш машиновий кріс, звернений тепер прямо на нас.

Та ми вже пройшли місток і відітхнули лекше. Підійшовши до наших вартових, ми розказали їм про цю пригоду, та сміючись подякували їм за це, що не післали нас на другий світ у таку зливу.

(Кінець буде).

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ КНИЖОК

У ЧЕРВНІ, ЛИПНІ і СЕРПНІ.

ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ 50 ПРОЦЕНТ ОПУСТУ

НА ВСІХ ВИДАННЯХ У ЦЬОМУ СПИСІ.

УКРАЇНЦІ Й УКРАЇНКИ!

Хто з Вас іще не має своєї бібліотеки, тепер має нагоду набути її за половину ціни. Також усі товариства, братства, сестрицтва і клюби можуть використати цю випродаж і заощадити гроші, а при цьому мати гарну бібліотеку.

Українці повинні тепер підчас цеї випродажі постаратися, щоб американські бібліотеки використали також отсю нагоду.

Щоб одержати книжки за половину ціни, замовлення не може бути менше від суми одного доляра. Наприклад, хто надішле $1.00, має вибрати собі книжок на $2.00; хто надішле $1.50, має вибрати собі книжок на $3.00; хто надішле $2.00, має вибрати собі книжок на $4.00, і так далі. До кождого замовлення до суми $5.00 треба долучити 10 центів на оплату „асекурації" пакунка, бо при такій випродажі книгарня не може відповідати за затрачені пакунки. На замовлення вище від $5.00 треба надіслати 15 центів.

УВАГА: До цеї оферти не належать книжки шкільні й молитовники. Шкільних книжок і молитовників не можемо продавати по зниженій ціні. Отже просимо покупців мати це на увазі, щоб висилати замовлення тільки на ті книжки, які подаємо тут у цьому списі:

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

А.

† **Абатеса ді Кастро,** оповідання, Стендаль, пер С. Пащенко — 50
* **Абу Касимові капці,** арабська казка І. Франка — 30
* **Амалюнга** або **Дочка дебрів,** оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами — 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі — 15
† **Андріян і Антіной,** роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, три томи — 1.50
† **Аритметичні правила** А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) — 20

Б.

† **Байки Езопа** для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. — 20
† **Байки** Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями — 20
† **Байки** Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. — 20
† **Байки Леоніда Глібова,** з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями — 20
* **Байки небелиці** — 10
* **Батьківщина** й інші оповідання, Ів. Франка — 25
* **Библийнии повѣсти** изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. — 1.50
† **Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською,** переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра Пулюя, в полот. оправі — 3.00
† **Біля машини,** оповідання В. Винниченка — 10
* **Блискавиці,** суспільна студія і **Жовнірські оповідання,** М. Яцкова — 50
† **Бо війна війною,** збірка нарисів Василя Софронова — 10
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі — 15
* **Боги жаждуть крови,** нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук — 75
* **Борба світів** В. Велса — 40
* **Борці за правду,** історичне оповідання А. Кащенка, вид. 4-те — 45
* **Борба Українського Народу за волю і незалежність.** Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Л. Долинський — 1.00
† **Брати Моуглі,** оповідання з життя дитини між звірами. Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) — 60

В.

* **Варвара Убрик,** опов. з життя в монастирах — 40
* **Варіят** з 1906 року. — 2. **Вірші.** — 3. **Між бурливими филями,** драма на 4 дії. В. Бабієнка — 35
† **Василько Ростиславич,** історична повість з XI віку, в 2-ох томах Володимира Бирчака — 1.00
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців — 50
Весела книжочка, з 17 образками Гумористично-сатиричний збірник для сумних людей — 35
Веселий оповідач, веселі оповідання Б. Грінченка — 25
* **Ветеринар,** або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями — 60
* **Вечері на хуторі біля Диканьки,** повістки Миколи Гоголя — 15
† **Вибір Поезій,** О. Федьковича — 10
* **Відвдячився,** оповідання з козацької давнини, А. Чайковського — 1.00
† **Відмолодження,** після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками — 10
† **Відродження,** роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах, опр. — 2.75
† **Від себе не втечеш,** оповідання Марка Вовчка — 20
Вільний чоловік і інші оповідання, Ст. Костіва — 40
Вічевий співаник — 5
* **Вічний Жид** — 10
† **Вибір творів,** Яків Щоголів — 25
Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя — 35
† **В затінку й на сонці** та інші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. — 50
* **В неділю рано зілля копала,** оповідання О. Кобилянської — 75
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй — Останки „Фортуни" — Дні нашої слави і недолі — 20
* **Вступні Слова і Принагідні Мови** світського змісту, уложив і виголосив о. М. Кінаш — 1.00
† **Вступ до метафізики,** нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворський — 35
† **Всесвітна Історія,** в 3-ох томах, Чайковського — 3.25
† **Всесильний доляр,** оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова — 60

Г.

† **Гайдамаки Т. Шевченка,** видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5,00, в люкс. оправі — 6.00
† **Гайдамаки** Тараса Шевченка — 50
* **Галицькі анекдоти,** гумористичні оповідання Мст. Руса — 10
† **Галичина в життю України** д-ра Лозинського — 25
* **Галка смерти.** Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука — 5
* **Гарна історія о терпеливій Олені,** донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя — 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й інші оповідання — 20
* **Герой Капіталу** Антона Сінклера (перекл. Н. Романович) — 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями — 25
* **Гіпнотизм і сугестія** в 2-ох частях — 40
† **Голод,** оповідання В. Винниченка — 5
† **Голод на Україні,** з 39 образками й діяграмами. І. Герасимович — 50
† **Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського — 20
† **Гостинці,** збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця — 25
† **Граматика української мови** для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав д-р Василь Сімович. В полот. оправі — 3.75
* **Грішники,** роман-хроніка, О. Я. Кониського — 80
* **Гумор і сатира** — 25
† **Гуморески,** нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. — 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича — 25

Ґ.

Ґеновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть — 30
† **Ґеновефа,** оповідання для народу, переповів А. Яворівський, з численними образками — 35
† **Ґолем,** оповідання Г. Майрінка (пер. В. Левицький). В опр. — 1.50

Д.

* **Дарвінізм** Еміля Ферріера (переклад з французького) — 80
* **Два мужі — одна жінка,** оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) — 20
* **Дві могилі,** оповідання з сибірського життя, І. Королевського — 10
* **Дві староруські повісти про св. О. Николая,** нап. д-р В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями — 10
* **Девять братів і десята сестриця Галя,** Марка Вовчка — 20
† **Девять братів і десята сестриця Галя,** оповідання Марка Вовчка — 20
Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (перекл. Ю. Сірий) — 15
† **Дещо про гроші** — 10
* **Діявольська справа,** або Як кс. Шмідт замордував Анну Авмілер — 25
* **Для домашнього огнища,** повість І. Франка — 85
Дон Кіхот із Манчі, Високодумний Рицар, в 2-ох томах — 1.00
† **Дорош, Гаркуша** й інші оповідання. Олекса Стороженко — 45
* **Доля України,** вірші, Дм. Штогрина — 35
* **Домашня кухня,** або **Як варити і печи,** Леонтини Лучаківської, в оправі — 1.00
* **Домашній лікар,** М. М. Белегая — 75
† **Достойно есть,** збірка в Шевченкові роковини — 15
† **Думки** Тараса Шевченка — 20
Дяк, оповідання Марка Вовчка — 20
† **Дужим помахом крил.** Роман. Написав А. Крушельницький. Перший том 1 частина 212 ст. II. частина 192 ст. — Другий том, І. частина 248 ст., II. частина 252 ст. Це покищо одинокий у нас письменницький памятник наших визвольних боїв у Галичині 1918 р. З великим знанням речі здебільшого на основі освітлення матеріялів, — отворює Крушельницький хід воєнних подій та постатті головних героїв. Всі части — 2.50

Е.

* **Еволюція в образках,** Д. Гирда — 1.25
* **Евстахій,** повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда — 30
† **Електричність,** Н. Р. Кемпбела — 35
† **Енеїда.** Твори І. Котляревського — 45
* **Есперанто,** український підручник міжнародньої мови — 40

Є.

* **Єзуїтська преподобниця,** історичне оповідання, Ор. Левицького — 25
* **Єлисавета, мучениця на царськім престолі,** з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський — 60

Ж.

† **Жах.** Збірка оповідань Бандурист — 10
† **Життя і відносини на Радянській Україні.** І. Герасимович — 20
* **Жителі Марса,** Вол. Гериновича — 10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах — 15
Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі — 15

З.

† **Завдання нової школи,** нап. д-р Густав Вінекен — 10
За вольности України, Яр. Весоловського — 5
† **Залісся,** повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. — 1.00
† **Замітки про сільське господарство,** Вол. Нікольського — 35
† **Записна книжка,** оповідання, В. Винниченка — 5
* **Запорожська слава,** історичне оповідання, А. Кащенка — 50
† **Запорожці,** казка Івана Нечуя Левицького — 20
* **За рідний край,** оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлахи — 30
За сестрою, оповідання з козацької старини, А. Чайковського — 35
† **Захар Беркут,** образ громадського життя Карпатської Руси в XIII віці, повість Івана Франка, опр. — 1.50
† **Збірка „Вільного Слова"** за 1-ший рік видання в полотні 1916 року — 10
* **Збірка оповідань** для української молодіжи — 40
Збірка повісток — 10
† **Збірник народних пісень і дум,** брош. 50, опр. — 65
† **З вершин і низин,** збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листя" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя), є 14 ілюстрацій, в оправі — 3.40
† **З Дніпра на Дунай,** оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те — 40
† **Земля,** повість Ольги Кобилянської, опр. — 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів — 35
† **З журбою радість обнялась,** збірка віршів, О. Олеся — 60
З історії релігійної думки на Україні, Михайла Грушевського — 1.00
† **З культурного життя України,** нап. д-р Зенон Кузеля — 10
† **Злощасний самоцвіт,** повість з козацьких часів, М. Ценевич — 50
† **Змагання,** оповідання, А. Крушельницького — 1.00
† **З минулого,** від гетьмана до Директорії. В. Андрієвський, опр. — 1.50
† **З минулого** (1917 рік на Полтавщині). Віктор Андрієвський, брош. — 50
Знання життя, д-ра С. Демидчука — 30
† **Знак чотирох,** детективний роман, нап. Конан Дойл — 75
† **Зоольоґія** для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. д-р Іван Раковський, брош. 50, опр. — 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання й інше про старий край і Америку — 30
* **З фільософії політики,** нап. д-р А. Крістензен, пер. Мих. Лозинського — 65

І.

* **Іван Дурак** та інші оповідання, гр. Л. Толстоя — 25
* **Іван Франко,** біоґрафічно-літературний нарис — 20
* **Із звірячого царство,** перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука — 20
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти — 20
* **Ілюстрована історія України** в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі — 3.25
* **Ілюстрована свята інквізиція,** страшна смерть за віру в Бога — 50
* **Ілюстроване українське письменство в життєписах,** д-р М. Пачовського — 35
† **Інститутка,** оповідання Марка Вовчка — 20
† **Історія України,** найновіше видання, Миколи Аркаса, в опр. — 3.50
† **Історія України,** І-ий том: Княжий вік, II-ий том: Литовсько-польський вік. В. Будзиновський — 50
* **Історія боротьби віри з наукою,** Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) — 1.50
† **Історія Греції та Риму** для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський — 65
Історія заложення Злучених Держав Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі — 15
* **Історія Московщини** до Петра Великого — 40
* **Історія о золотокрилім лицарю** — 10
* **Історія про гарну Маґельону,** оповідання з давних часів, і **Про злодія в селі Гаківниці,** оповідання П. Куліша — 25
* **Історія про Луця Заливайка,** Ів. Наумовича — 30
* **Історія про сироту Івася** — 20

К.

† **Казки Гауфа,** опр. — 75
† **Казки братів Ґріммів,** з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті — 20
† **Казки братів Ґрімів** в чотирох томах з 180 малюнками, том І — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) — 60
† **Казки Вільгельма Гауффа,** з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) — 60
Казки про Циганів — 10
† **Казки Бехштайна,** ч. 1 — 50
† **Казки Бехштайна,** ч. 2 — 50
† **Кайдашева сімя,** повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. — 1.50
* **Каменярі,** журнал студентського кружка за рік 1919 — 1.00
* **Камінна душа,** повість Гната Хоткевича — 1.50
* **Кармелюк і Невільничка,** оповідання Марка Вовчка — 20
† **Кармелюк, Невільничка,** народні оповідання Марка Вовчка — 20
* **Кльод Ґе** і другі оповідання — 20
* **Кляса проти кляси,** Л. Мартова — 5
* **Князь і Жебрак,** знаменита повість американського гумориста М. Твейна — 50
† **Книжка про Німеччину.** Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі — 1.00
* **Кобзар** Т. Шевченка (в 1-ім томі — 1.00
* **Кобзар** Т. **Шевченка** (в 2-ох томах) — 1.50
† **Кобзар Тараса Шевченка,** з портретом автора, сторін XVI+707, опр. — 2.50
† **Кобзар Т. Шевченка,** брош. — 1.50
† **Кобза та Кобзарі,** В. Ємець — 35
* **Козацька пімста,** оповідання з козацької старовини. А. Чайковського — 30
† **Козацька пімста,** оповідання з козацької старовини, А. Чайковського, друге видання — 40
* **Коли зійшло сонце,** оповідання з 2,000 року, П. Крата — 30
* **Коляди і щедрівки** на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних — 35
† **Контрасти,** нарис, В. Винниченка — 10
† **Коротка історія Козаччини,** нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про життє та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання — 65
Коротка Історія Руси до зруйнування Запорожської Січи — 10
* **Короткий огляд українського письменства** від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки — 30
† **Короткий підручник на науки німецької мови** — 15
† **Кость Горієнко-Головко,** останній лицар Запорожа, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-те — 20
* **Кровавий шлях** (Шерльок Гольмс), в 2-ох частях, К. Дойла — 60
* **Криваві діяманти,** новочасний роман, написав Фон Ром — 35
* **Кудеяр,** Н. Костомаров, історична хроніка в трох частях — 1.25
† **Кузь та Грицунь,** оповідання В. Винниченка — 10
* **Культура, національність та асиміляція,** П. Понятенка — 30

Л.

† **Летючий корабель,** українська народня казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського — 10
Лис Микита. З німецького переклав Ів. Франко — 50
* **Листи з пекла й** інші оповідання — 25
1. Лист шинкаря до Люципера і відповідь, 2. Про алькоголь — 10
† **Літературні характеристики українських письменників,** І. Івана Франка (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр. — 1.25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати **виразно і читко** всі титули потрібних йому книжок і обчислити загальну належитість за них. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий переказ (моні ордер), виписаний на імя, подане у понижчій адресі. Дотичний грошевий переказ треба залучити в листі, оставляючи собі відтинок яко посвідку. Хто посилає паперові гроші, повинен такий лист зарекомендувати (зареджіструвати). Хто посилає почтові марки, нехай обвине їх добре в папір, аби у вохкі дні вони не зліпилися в дорозі.

З **Канади** треба висилати гроші лише на Canadian Money Order. Канадійських почтових марок не приймаємо.

Адреса замовляючого мусить бути виписана якнайдокладніше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок заслати 10 центів на реджістровання посилки, бо трапляється часто, що хтось непокликаний забере з почти чужу посилку і її властителеви не доручить. **За недоручені посилки, коли замовляючий не прислав 10 центів на реджістер, книгарня не відповідає.**

Замовлені річи висилаємо відворотною почтою і посилку оплачуємо самі. Гроші належить посилати рівночасно з замовленням.

Всі письма треба адресувати так:

"SVOBODA", 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(63)

Полонена дівчина не говорила ані слова всю дорогу й тепер уперто мовчала. Лише її очі виявляли муку й лють на всіх, що схопили її. Ватажок наказав своїй жінці, Маралі, доглядати дівчину й поводитися з нею гарно. Скоро дівчина опинилася в печері ватажка, разом з його жінкою. Мараль розвязала дівчині руки й лагідно звернулася до неї зі словами: „Ти нічого й нікого не бійся. Я для тебе буду прителькою. Я також колись була красунею Зораму".

„Коли ти з моєї країни", вперше заговорила майже плачучи дівчина, „то ти добре розумієш, як я почуваю себе тепер. Я ліпше загину, ніж скорюся своїй долі". На це Мараль завважила: „Переживеш усе й поволі привикнеш, як я сама привикла. Вони тобі знайдуть доброго мужа й ти зажиєш з ним спокійно!" „Ніколи й ніхто мені не знайде мужа. Я сама виберу собі його, коли до того прийде час і нагода, бо я Іванна, червона квітка Зораму", гордо сказала дівчина.

Мараль похитала головою. „Я таксамо говорила колись. Я теж була гордою й непокірною, але я змінилася. Отже й **ти змінишся з часом!" Ні, ніколи!"** — відрізала дівчина. „Я вже знайшла собі такого, що міг би стати моїм мужем, і коли я його відшукаю, то ніхто інший не буде моїм мужем!" Тарзан чув ці розмови й запитав дівчину: „Ти, кажеш, що ти Іванна з Зораму. А чи не є твоїм братом Тор?" Дівчина здивовано дивилася на Тарзана, який бистро їй приглядався.

„Що!? Ти знаєш мого брата. То це ти є той чужинець, якого Карб хоче вбити!? Що ти знаєш про мого брата? кажи!" — допитувалася здивована дівчина. „Ми разом полювали. Ми йшли з ним до Зораму тими слідами, що ти лишила з якимсь мужчиною. Та великий дощ і буря змели ті сліди, а ми з Тором заблудили. Твій брат є моїм приятелем. А хто був з тобою?" — запитав Тарзан. „Він також мій приятель, але він загинув у потоках води підчас зливи й бурі", відповіла Іванна.